

Konferencijski zbornik

Drugi međunarodni specijalizirani znanstveni skup

Rano učenje hrvatskoga jezika 2

Conference proceeding of

The Second International Special Focus Symposium on the
Early Learning of the Croatian Language

Konferencijski zbornik
Drugi međunarodni specijalizirani znanstveni skup
Rano učenje hrvatskoga jezika 2

KONFERENCIJSKI ZBORNIK
Drugi međunarodni specijalizirani znanstveni skup

Rano učenje hrvatskoga jezika 2

13. – 14. studenoga 2008. Zadar, Hrvatska

Učiteljski fakultet
Sveučilište u Zagrebu
2008.

RECENZENTI IZ HRVATSKE

- Dr. sc. Ante Bežen, redoviti profesor, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- Dr. sc. Đuro Blažeka, docent, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Podružnica u Čakovcu
- Dr. sc. Milica Gačić, redovita profesorica, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- Dr. sc. Iva Gruić, profesorica visoke škole, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- Dr. sc. Stjepan Hranjec, redoviti profesor, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Podružnica u Čakovcu
- Marijan Jakubin, redoviti profesor, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- Dr. sc. Berislav Majhut, docent, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Podružnica u Petrinji
- Dr. sc. Milan Matijević, redoviti profesor, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- Krešimir Mikić, profesor visoke škole, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- Dr. sc. Jadranka Nemeth-Jajić, Odsjek za učiteljski sudij Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu
- Dr. sc. Dunja Pavličević-Franić, redovita profesorica, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- Dr. sc. Majda Rijavec, redovita profesorica, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- Dr. sc. Ante Selak, viši predavač, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- Dr. sc. Dubravka Težak, redovita profesorica, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- Dr. sc. Damir Velički, viši predavač, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- Dr. sc. Vladimira Velički, profesorica visoke škole, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
- Dr. sc. Karol Visinko, redovita profesorica, Odsjek za kroatistiku Filozofskog fakulteta u Rijeci
- Dr. sc. Irena Vodopija, izvanredna profesorica, Učiteljski fakultet u Osijeku
- Dr. sc. Diana Zalar, docentica, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

INOZEMNI RECENZENTI

- Mr. sc. Muhamed Arnaut, Pedagoški fakultet u Zenici, Bosna i Hercegovina
- Dr. sc. Marja Bešter Turk, Pedagoški fakultet Sveučilišta u Ljubljani, Slovenija
- Dr. sc. Milena Mileva Blažić, izvanredna profesorica, Pedagoški fakultet Sveučilišta u Ljubljani, Slovenija
- Dr. sc. Rizo Džafić, Pedagoški fakultet u Bihaću, Bosna i Hercegovina
- Dr. sc. Dragica Haramija, izvanredna profesorica, Pedagoški fakultet Sveučilišta u Mariboru, Slovenija
- Dr. sc. Edvard Majaron, redoviti profesor, Pedagoški fakultet Sveučilišta u Ljubljani, Slovenija
- Dr. sc. Biljana Malenko, Pedagoški fakultet Sv. Kliment Ohridski u Skopju, Makedonija
- Dr. sc. Marjanca Pergar Kuščer, docentica Pedagoški fakultet Sveučilišta u Ljubljani, Slovenija
- Dr. sc. Blagica Petkovska, redovita profesorica, Pedagoški fakultet Sv. Kliment Ohridski u Skopju, Makedonija
- Mag. Nataša Potočnik, asistentica, Pedagoški fakultet Sveučilišta u Ljubljani, Slovenija
- Dr. sc. Vesna Požgaj Hadži, izvanredna profesorica, Filozofski fakultet Sveučilišta u Ljubljani, Slovenija
- Dr. sc. Janja Prodan, docentica, Sveučilište u Pečuhu, Mađarska
- Dr. sc. Erika Racz, Obrazovni centar Nikola Zrinski, Murakerestur, Mađarska
- Dr. sc. Igor Saksida, izvanredni profesor, Pedagoški fakultet Sveučilišta u Ljubljani, Slovenija
- Dr. sc. Mito Spasevski, Pedagoški fakultet Sv. Kliment Ohridski u Skopju, Makedonija

SADRŽAJ

IZVORNI ZNANSTVENI RADOVI

Ante Bežen	11
Rano učenje i poučavanje (hrvatskoga) jezika – posebno znanstveno područje	
Ante Bežen, Bogdanka Conjar	23
Struktura po vrstama riječi u pisanim sastavcima učenika prvog razreda osnovnih škola u Karlovcu	
Đuro Blažeka	35
O primjeni razlikovne gramatike u nastavi Hrvatskoga jezika	
Vesna Budinski	47
Jezične kompetencije učenika prvog razreda u pisanome jeziku: upotreba priloga, prijedloga, veznika, uzvika i čestica	
Stjepan Hranjec, Andrijana Kos-Lajtman	61
Zavičajno-etnomentaletna funkcija interferencije hrvatske usmene i dječje književnosti – prilog strategiji očuvanja identiteta hrvatskoga jezika u osnovnoškolskim čitankama	
Vladimir Kuharić	79
Jezično-likovni standardi u početnom čitanju i pisanju hrvatskoga jezika	
Ivana Lauš, Smiljana Narančić Kovač	99
Razumijevanje priče i diskursa u narativnoj slikovnici na engleskom kao stranom jeziku	
Sanja Lovrić	114
Utjecaj medija u dječjim romanima Mate Lovraka tridesetih godina 20. st.	
Berislav Majhut	131
Čudnovate nezgode Šegrta Hlapića: povijest recepcije	
Patricia Marušić	150
Društvene konvencije kao elementi interpretacije dječje književnosti	
Dunja Pavličević-Franić, Katarina Aladrović	165
Psiholingvističke i humanističke odrednice u nastavi hrvatskoga jezika	
Dunja Pavličević-Franić, Tamara Gazdić-Alerić, Tatjana Pešić-Ilijaš	187
Utjecaj kognitivnog razvoja na jezičnu kompetenciju učenika	
Sanja Polak	202
Izvannastavno čitanje priča i učenička recepcija kao poticaj za razvoj čitanja	

Vesna Požgaj Hadži	224
Jezične djelatnosti u ranome učenju materinskoga jezika (komparativni pristup: slovenski i hrvatski)	
Dubravka Težak, Marina Gabelica	244
Evaluacija uspjeha pri obradi lektirnih djela u mladim razredima osnovne škole	
Tamara Turza-Bogdan, Vesna Ciglar	261
Leksičko-semantičke kompetencije učenika za stvaranje sinonimskih nizova u prvom razredu	
Irena Vodopija, Lidija Bakota	274
Sadržajne i jezične odlike samoopisa dvojezične djece	
Sanja Vrcić-Mataija	292
Slika djetinjstva u dječjem romanu	
Diana Zalar	309
Kućni duhovi u hrvatskoj dječjoj knjizi – bogato nijansiran, duhovito profiliran opus	
 PREGLEDNI RADOVI	
Katarina Aladrović, Blaženka Šimović	321
Slobodne aktivnosti u ranome učenju hrvatskoga jezika i književnosti u osnovnoj školi	
Dunja Brozović Rončević, Lana Hudeček, Milica Mihaljević	341
Odstupanje od leksikografskih načela u Prvome školskom rječniku	
Vlasta Erdeljac, Jana Willer-Gold	353
EksPLICITNO I IMPLICITNO U UČENJU JEZIKA: LINGVISTIČKA PERSPEKTIVA	
Vesna Grahovac-Pražić	368
Početnica kao čimbenik postignuća u čitanju i pisanju	
Martina Kolar Billege	382
Kvantitativni pokazatelji postignuća u čitanju i pisanju na kraju prvoga razreda	
Jadranka Nemeth-Jajić	400
Učenička postignuća u početnome pisanju i čitanju na kraju prvoga razreda osnovne škole	
Ante Selak	415
Jat između dogme i utopije	

PRETHODNA PRIOPĆENJA

Ante Bežen, Martina Kolar Billege	436
Zastupljenost pisanih i tiskanih slova u rukopisnim tekstovima učenika osnovne škole	
Ružica Jemeršić	450
Projekt vanjskog vrjednovanja obrazovnih postignuća učenika 4. razreda osnovne škole u školskoj godini 2007./2008.	
Siniša Reberski	469
Slovni standardi u početnicama	
Maja Verdonik	486
Film u ranom učenju hrvatskoga jezika	
Ester Vidović	494
Učenje engleskog jezika u ranoj dobi pomoću pjesmica	
Ivica Vigato	504
Komunikacijsko-funkcionalni pristup glagoljskom pismu i zavičajnim glagoljskim spomenicima u osnovnoškolskoj nastavi	
Teodora Vigato	512
Dramski odgoj i učenje govora	
Jelena Vignjević, Sonja Pojer	529
Razvoj predpisačkih vještina u predškolskoj dobi metodom Plesa pisanja	

STRUČNI RADovi

Marja Bešter Turk	547
Pravilnost i primjerenost tekstova u nastavnom gradivu za nastavu jezika iz predmeta Slovenski jezik u osnovnoj školi u Republici Sloveniji	
Blagica Petkowska	564
Nastava književnosti i suvremene metode i tehnike čitanja i pisanja u nižim razredima osnovne škole	
Emilija Reljac-Fajs, Maja Verdonik	577
Poticanje razvoja predčitačkih vještina u djece predškolske dobi	
Mito Spasevski	591
Modeli bilingvalnog obrazovanja djece predškolskog uzrasta u Republici Makedoniji	
Sudionici znanstvenoga skupa	598

KVANTITATIVNI POKAZATELJI POSTIGNUĆA U ČITANJU I PISANJU NA KRAJU PRVOGA RAZREDA

Martina Kolar Billege

Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Sažetak – Istraživanjem u okviru projekta *Jezično-likovni standardi u početnom čitanju i pisanju na hrvatskom jeziku utvrđeno je koliko je vremena potrebno učenicima na kraju prvoga razreda osnovne škole da pročitaju tekst koji se sastoji od 10 rečenica i naslova (95 riječi / 416 slova / 430 znakova) i koliko teksta, koji su prethodno pročitali, mogu prepisati u vremenskom razdoblju od 5 minuta.*

U istraživanju su sudjelovali učenici triju prvih razreda osnovnih škola u Zagrebu i triju prvih razreda osnovnih škola u Osijeku. Uzorak čini ukupno 120 učenika, od toga 63 dječaka i 57 djevojčica.

Ispitana je značajnost razlike u trajanju čitanja, količini prepisanog teksta i broju pogrješaka u prepisivanju između dječaka i djevojčica, učenika iz Zagreba i Osijeka te učenika koji uče po različitim početnicama. Ispitana je i povezanost ocjena općeg uspjeha i uspjeha iz Hrvatskoga jezika s trajanjem čitanja i količinom prepisanog teksta te brojem pogrješaka u prepisivanju. Rezultati istraživanja mogu poslužiti razvoju metoda i postupaka u nastavi početnog čitanja i pisanja.

Ključne riječi: *trajanje čitanja, količina prepisanog teksta, broj pogrješaka u prepisivanju, prvi razred osnovne škole*

1. Uvod

Početno čitanje i pisanje posebno je nastavno područje nastavnog predmeta Hrvatski jezik u prvome razredu osnovne škole. Prema postojećem Nastavnom planu i programu (iz 2006. godine) već se u drugom razredu od učenika očekuje ovladanost početnim čitanjem i pisanjem. Stoga izbor jezičnometodičkih i književnometodičkih predložaka valja pažljivo osmisliti. Osim

sadržajne primjerenosti i jezične valjanosti predložka važno je voditi računa i o njegovoj veličini.

U sklopu projekta *Jezično-likovni standardi u početnom čitanju i pisanju na hrvatskom jeziku* (pri Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, voditelj projekta je prof. dr. sc. Ante Bežen) bilo je potrebno, upravo radi uspostavljanja ostvarivih standarda, istražiti postignuća učenika na kraju prvog razreda u trajanju čitanja i pisanja kako bi se jezičnometodički i književnometodički predlošci za nastavu Hrvatskoga jezika uspostavili tako da se pomoću njih mogu ostvariti ciljevi nastave. Istraživanje je provedeno na tipičnom tekstu s kojim se učenici susreću na kraju prvog i na početku drugog razreda osnovne škole. Tekst je izabran tako da bude orijentacija u utvrđivanju jezičnometodičkih i književnometodičkih predložaka, po opsegu i strukturi prikladnih za poučavanje u početnom čitanju i pisanju nakon završenog prvog razreda osnovne škole.

2. Metodologija istraživanja

2.1. Cilj istraživanja

Cilj istraživanja bio je utvrditi kvantitativne okvire i pokazatelje postignuća učenika/učenica¹ u početnom čitanju i pisanju: vrijeme potrebno za čitanje teksta od 10 rečenica, količinu teksta koji učenici mogu prepisati za 5 minuta te ispitati razlike s obzirom na uporabu različitih početnica, odnos sociodemografskih karakteristika učenika i postignutog općeg uspjeha te uspjeha iz Hrvatskog jezika na kraju prvoga razreda.

2.2. Problem istraživanja

Glavni problemi istraživanja:

1. Ustanoviti koliko je prosječno vremena potrebno učenicima na kraju prvog razreda osnovne škole da pročitaju tekst od 10 primjerenih rečenica (95 riječi, uključujući naslov/416 slova/430 znakova).
2. Ustanoviti koliko teksta, s kojim su prethodno upoznati, učenici mogu prepisati za 5 minuta, na kraju prvog razreda osnovne škole.

Dodatni problemi:

- 1.1. Istražiti postoji li razlika u trajanju čitanja između dječaka i djevojčica.
- 1.2. Istražiti postoji li među učenicima razlika u trajanju čitanja teksta s obzirom na različite udžbenike/početnice pomoću kojih uče čitati i pisati.

1 U radu se kasnije rabi riječ učenici za učenike i za učenice. Kad je važno razlikovati spol učenika, govori se o djevojčicama i dječacima.

- 1.3. Istražiti postoji li razlika u trajanju čitanja prema tome u kojem gradu učenici žive (Zagreb, Osijek).
- 1.4. Istražiti postoji li povezanost trajanja čitanja teksta i općeg uspjeha učenika/uspjeha iz Hrvatskog jezika.
- 2.1. Istražiti postoji li razlika u količini prepisanog teksta između dječaka i djevojčica.
- 2.2. Istražiti postoji li razlika u broju pogrješaka u pisanju riječi/slova između dječaka i djevojčica.
- 2.3. Istražiti postoji li među učenicima razlika u količini prepisanog teksta s obzirom na različite početnice.
- 2.4. Istražiti postoji li među učenicima razlika u broju pogrješaka u pisanju riječi/slova s obzirom na različite početnice.
- 2.5. Istražiti postoji li razlika u količini prepisanog teksta prema tome u kojem gradu učenici žive (Zagreb, Osijek).
- 2.6. Istražiti postoji li statistički značajna razlika u broju pogrješaka u pisanju slova/riječi prema tome u kojem gradu učenici žive (Zagreb, Osijek).
- 2.7. Istražiti postoji li povezanost količine prepisanog teksta i školskog uspjeha učenika iz Hrvatskog jezika/općeg uspjeha.
- 2.8. Istražiti postoji li povezanost broja pogrješaka u pisanju slova/riječi i općeg uspjeha/ uspjeha učenika iz Hrvatskog jezika.

2.3. Hipoteze

1. Postoji statistički značajna razlika u trajanju čitanja između dječaka i djevojčica.
2. Ne postoji statistički značajna razlika u trajanju čitanja s obzirom na različite početnice.
3. Ne postoji statistički značajna razlika u trajanju čitanja teksta s obzirom na grad u kojem učenici žive.
4. Postoji statistički značajna razlika u količini prepisanog teksta između dječaka i djevojčica.
5. Postoji statistički značajna razlika u broju pogrješaka u pisanju slova/riječi između dječaka i djevojčica.
6. Ne postoji statistički značajna razlika među učenicima u količini prepisanog teksta s obzirom na različite početnice.
7. Ne postoji statistički značajna razlika među učenicima u broju pogrješaka u pisanju slova/riječi s obzirom na različite početnice.
8. Ne postoji statistički značajna razlika u količini prepisanog teksta s obzirom na grad u kojem učenici žive.
9. Ne postoji statistički značajna razlika u broju pogrješaka u pisanju slova/riječi/rečenica prema tome u kojem gradu učenici žive.

2.4. Uzorak

U istraživanju su sudjelovali učenici triju prvih razreda zagrebačkih i triju prvih razreda osječkih osnovnih škola. Uzorak je formiran prema tome kojom se početnicom služe učenici. Prema podacima Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa o odabiru udžbenika u školskoj godini 2007./2008. ustanovljeno je u kojim se školama u Zagrebu i Osijeku rabe početnice:

1. Bežen, A. i Budinski, V. (2007): Prvi Koraci. Zagreb: Profil
2. Štanger-Velički V. i Jakovljević-Rogić, S. (2007): Početnica knjiguljica. Zagreb: Alfa
3. Zokić, T. i Bralić, J. (2007): Tajna slova 1. Zagreb: Školska knjiga.

U istraživanje su uključene škole prema tome koja se početnica rabi u nastavi i u kojoj je najviše učenika prvih razreda (po jedna škola za svaku početnicu u Zagrebu i u Osijeku).

Osnovne škole u kojima je provedeno istraživanje u Osijeku su: OŠ Svete Ane u Osijeku (učiteljica Marica Mršo), OŠ "August Šenoa" (učiteljica Jasenka Matijević) i OŠ Vijenac (učiteljica Dubravka Čatoš). U Zagrebu su to škole: OŠ Izidora Kršnjavoga (učiteljica Borislava Šurdonja), OŠ Trnsko (učiteljica Blanka Crnković) i OŠ Matije Gupca (učiteljica Renata Relić).

Uzorak čini ukupno 120 učenika prvoga razreda, od toga 63 dječaka i 57 djevojčica.

2.5. Varijable

Zavisne: trajanje čitanja; broj prepisanih slova, riječi i rečenica; broj pogrešaka u pisanju slova i riječi.

Nezavisne: spol, grad, početnice.

2.6. Način provođenja istraživanja

Istraživanje je provedeno početkom lipnja 2008. godine, neposredno prije završetka nastave. Za istraživanje je pripremljen instrument i upute prema kojima su učiteljice provele istraživanje u svojim razredima. Za svakog je učenika učiteljica ispunila anketni upitnik u kojem su prikazani osnovni podatci (dob, spol, naobrazba majke i oca, ima li učenik stariju braću i sestre, opći uspjeh i uspjeh iz Hrvatskog jezika na kraju prvog razreda) te učiteljčina procjena vještine čitanja, vještine pisanja, urednosti u pisanju, marljivosti u izvršavanju zadataka i mišljenje učiteljice o vizualnoj darovitosti učenika (Prilog 1). Učiteljice su sa svakim učenikom individualno provele test čitanja, a s cijelim razredom istodobno test pisanja. Instrumenti pripremljeni za ovo istraživanje nalaze se kao prilozi na kraju teksta.

Tekst koji su učenici čitali i prepisivali sastoji se od 10 rečenica i naslova (95 riječi/416 slova/430 znakova) (Prilog 5).

Test čitanja proveden je kako slijedi:

Učiteljica je tijekom čitanja mjerila vrijeme potrebno učeniku za čitanje cijelog teksta. Nakon čitanja učenici su pismeno odgovarali na tri pitanja za razumijevanje teksta. Učiteljica je procijenila tečnost čitanja (izvršno, dobro ili loše) i zabilježila na koja je pitanja učenik točno odgovorio (Prilog 2).

Test pisanja proveden je ovako:

Svi su učenici u razredu istodobno prepisivali tekst. Svatko je dobio tekst pred sebe. Učiteljica je dala znak za početak prepisivanja i znak za kraj nakon točno 5 minuta. Na učeničkim je uradcima učiteljica analizirala koliko je svaki učenik prepisao slova/riječi/rečenica, je li prepisao naslov, koliko je slova/riječi pogrješno napisao. Procijenila je urednost pisanja (uredno/neuredno). Rezultate testa pisanja učiteljica je zabilježila u za to predviđeni upitnik (Prilog 3).

Za brojenje prepisanih slova/riječi/rečenica učiteljica je dobila posebnu uputu (Prilog 4):

Brojenje prepisanih slova:

Ako su zadnja napisana slova *dž, lj i nj*, broje se samo ako su napisana oba znaka. Broje se slova *č, ć, ž, š* napisana bez kvačice, ili s nejasnom kvačicom, ali se označavaju kao pogrješno napisana slova.

Brojenje pogrješno napisanih slova:

Sva slova koja se ne mogu pročitati ili su pogrješno napisana (zamjena nekim drugim slovom, naopako okrenuto slovo i sl.) broje se kao napisana, ali se računaju kao pogrješno napisana slova.

Pogrješno napisane riječi:

Pogrješkom u pisanju riječi smatrat će se: ako je dijete napisalo neku drugu riječ umjesto zadane i ako je pravopisno pogrješno napisana (u 1. razredu se pravopisnom pogrješkom smatra: početak rečenice napisan malim slovom, ime napisano malim slovom).

Ako zadnju pisanu riječ dijete nije dovršilo, ta se riječ ne ubraja u napisane riječi, ali se broje napisana slova.

Broj prepisanih rečenica:

Zadnjom napisanom rečenicom smatra se ona koja je zadnja dovršena (ima na kraju rečenični znak). U zadnjoj nedovršenoj rečenici broje se slova i riječi.

2.7. Metode istraživanja i statističke obrade podataka

Za 1. i 2. problem izračunata je aritmetička sredina, za dodatne probleme 1.1., 1.3., 2.1., 2.2., 2.5. i 2.6. t-test, za dodatne probleme 1.2., 2.3. i 2.4. analiza varijance, a za dodatne probleme 1.4., 2.7. i 2.8. korelacija.

Oznake u tablicama rezultata znače sljedeće:

N – broj (uzorak)

AS – aritmetička sredina (srednja vrijednost)

SD – standardna devijacija (odstupanje od srednje vrijednosti)

t – (rezultat t-testa) razlika je u aritmetičkim sredinama u terminima standardne devijacije (razlika u aritmetičkim sredinama dviju varijabli koja je standardizirana)

df – stupnjevi slobode

p – vjerojatnost pogreške

F – (rezultat analize varijance) razlika u aritmetičkim sredinama za više varijabli

r – povezanost (korelacija) između dviju varijabli, što znači sukladnost dviju varijabli. Što je povezanost veća to je njihovo variranje sukladnije. Ako je korelacija pozitivna, povećanjem vrijednosti u jednoj varijabli povećava se vrijednost i u drugoj varijabli. Ako je korelacija negativna, povećanjem vrijednosti u jednoj varijabli dolazi do smanjenja vrijednosti u drugoj varijabli.

3. Rezultati i interpretacija rezultata

1. problem: Vrijeme potrebno za čitanje teksta

Rezultati istraživanja pokazali su da je učenicima na kraju prvoga razreda osnovne škole potrebno prosječno 149,63 s (\approx 2,5 min) da pročitaju tekst od 10 rečenica (95 riječi (uključujući naslov)/416 slova/430 znakova). Minimalno vrijeme koje je potrebno da bi učenici pročitali tekst je 37 sekundi, a maksimum 859 sekundi (14 min 19 s). Rezultati su prikazani u tablici 1.

Tablica 1

N	AS	SD	Minimum	Maksimum
120	149,63 s	116,566	37 s	859 s

1.1. Ne postoji statistički značajna razlika u trajanju čitanja između dječaka i djevojčica. Razlika u trajanju čitanja testirana je t-testom ($t = 1,48$, $df = 118$, $p > 0,05$). Opovrgnuta je prva hipoteza.

1.2. Ne postoji statistički značajna razlika u trajanju čitanja teksta s obzirom na različite početnice. Razlika je testirana analizom varijance ($F = 3,049$, $df = 2$, $p > 0,05$). Potvrđena je nul-hipoteza (druga hipoteza).

1.3. Postoji statistički značajna razlika u trajanju čitanja teksta s obzirom na grad u kojem učenici žive. Zagrebački učenici statistički znatno manje vremena čitaju tekst nego osječki učenici.

Razlika je testirana t-testom. ($t = 2,79$, $df = 118$, $p < 0,01$).

Zagrebačkim je učenicima prosječno potrebno 123,05 s, a osječcima 181,05 s da pročitaju isti tekst. Opovrgnuta je nul-hipoteza (treća hipoteza).

1.4. Rezultati istraživanja su pokazali da postoji negativna korelacija između ocjene iz Hrvatskog jezika i trajanja čitanja teksta. Učenicima koji imaju veću ocjenu iz Hrvatskog jezika na kraju prvoga razreda potrebno je manje vremena za čitanje teksta.

($r = -0,68$, $p < 0,01$)

Postoji negativna korelacija između općeg uspjeha učenika i trajanja čitanja teksta. Što je ocjena općeg uspjeha učenika na kraju prvoga razreda veća, vrijeme čitanja teksta je kraće.

($r = -0,66$, $p < 0,01$)

2. problem: Količina prepisanog teksta

Rezultati istraživanja su pokazali da učenici na kraju prvoga razreda mogu za 5 minuta prepisati 79,57 slova, odnosno 19,03 riječi, odnosno 1,78 rečenica poznatoga teksta. Rezultati su prikazani u tablici 2.

Tablica 2

N=120	AS	SD	Minimum	Maksimum
Broj prepisanih slova	79,57	24,863	17	145
Broj prepisanih riječi	19,03	5,122	6	34
Broj prepisanih rečenica	1,78	0,780	0	3

2.1. T-testom se pokazalo da postoji statistički značajna razlika u količini prepisanog teksta između dječaka i djevojčica. Djevojčice su prepisale statistički značajno više teksta (djevojčice su prepisale 84,67 slova, a dječaci 74,95, odnosno djevojčice su prepisale 20,28 riječi, a dječaci 17,90, odnosno djevojčice su prepisale 1,96, a dječaci 1,62 rečenice).

Potvrđena je četvrta hipoteza. Rezultati t-testova prikazani su u tablici 3.

Tablica 3

		AS	Rezultat t-testa
Broj prepisanih slova	Djevojčice	84,67	t=2,17, df=118, p<0,05
	Dječaci	74,95	
Broj prepisanih riječi	Djevojčice	20,28	t=2,60, df=118, p<0,05
	Dječaci	17,90	
Broj prepisanih rečenica	Djevojčice	1,96	t=2,48, df=118, p<0,05
	Dječaci	1,62	

2.2. T-testom je utvrđeno da ne postoji statistički značajna razlika u broju pogrešaka u pisanju slova/riječi između dječaka i djevojčica. Učenici prosječno griješe u pisanju 1,33 slova prepisanoga teksta, odnosno 1,07 prepisanih riječi. (Za pogreške u pisanju slova $t=1,9$, $df=118$, $p>0,05$, a za pogreške u pisanju riječi $t=1,49$, $df=118$, $p>0,05$.) Opovrgnuta je 5. hipoteza.

U tablici 4 prikazano je koliko učenici (bez obzira na spol) griješe kod prepisivanja.

Tablica 4

N=120	AS	SD	Minimum	Maksimum
Broj pogrešaka u pisanju slova	1,33	1,679	0	7
Broj pogrešaka u pisanju riječi	1,07	1,459	0	7

2.3. Ne postoji statistički značajna razlika među učenicima u količini prepisanog teksta s obzirom na različite početnice. Razlika je testirana analizom varijance (za broj prepisanih slova $F=1,01$, $df=2$, $p>0,05$; za broj prepisanih riječi $F=2,25$, $df=2$, $p>0,05$; za broj prepisanih rečenica $F=1,78$, $df=2$, $p>0,05$). Potvrđena je nul-hipoteza (6. hipoteza). U tablici 5 prikazane su aritmetičke sredine broja prepisanih slova / riječi / rečenica s obzirom na različite početnice. Učenici koji uče po početnici *Tajna slova* prepisali su, u zadanom vremenu (5 minuta) prosječno 81,03 slova / 18,91 riječi / 1,71 rečenica. Učenici koji uče po početnici *Prvi koraci* prepisali su, u zadanom vremenu, prosječno 83,61 slova / 20,55 riječi / 2 rečenice. Učenici koji uče po početnici *Početnica knjiguljica* prepisali su, u zadanom vremenu, prosječno 76,11 slova / 18,18 riječi / 1,70 rečenica.

Tablica 5

POČETNICA	N	Broj prepisanih slova		Broj prepisanih riječi		Broj prepisanih rečenica	
		AS	SD	AS	SD	AS	SD
Tajna slova	34	81,03	27,815	18,91	5,786	1,71	0,836
Prvi koraci	33	83,61	28,059	20,55	5,351	2,00	0,750
Početnica knjiguljica	53	76,11	20,377	18,18	4,353	1,70	0,749

2.4. Ne postoji statistički značajna razlika među učenicima u broju pogrešaka u pisanju slova/riječi s obzirom na različite početnice. Značajnost razlike testirana je analizom varijance (za broj pogrešaka u pisanju slova $F=0,76$ $df=2$ $p>0,05$; za broj pogrešaka u pisanju riječi $F=1,06$, $df=2$, $p>0,05$). Potvrđena je nul-hipoteza (7. hipoteza). U tablici 6 prikazane su aritmetičke sredine broja pogrešno prepisanih slova/riječi s obzirom na različite početnice.

Tablica 6

POČETNICA	N	Broj pogrešaka u pisanju slova		Broj pogrešno napisanih riječi	
		AS	SD	AS	SD
Tajna slova	34	1,62	1,758	0,76	0,923
Prvi koraci	33	1,12	1,386	1,24	51,821
Početnica knjiguljica	53	1,28	1,833	1,15	1,486

2.5. Postoji statistički značajna razlika u količini prepisanog teksta s obzirom na grad u kojem učenici žive. Zagrebački su učenici prepisali više slova/riječi/rečenica za 5 minuta nego osječki. Zagrebački su učenici prepisali 85,31 slovo / 20,22 riječi / 1,94 rečenice, a osječki 72,78 slova / 17,64 riječi / 1,60 rečenica.

Oporvrgnuta je nul-hipoteza (8. hipoteza). U tablici 7 prikazana je aritmetička sredina broja prepisanih slova/riječi/rečenica učenika iz Zagreba i Osijeka te rezultati t-testova.

Tablica 7

	Grad	AS	Rezultat t-testa
Broj prepisanih slova	Osijek	72,78	$t=2,83$, $df=118$, $p<0,01$
	Zagreb	85,31	
Broj prepisanih riječi	Osijek	17,64	$t=2,83$, $df=118$, $p<0,01$
	Zagreb	20,22	
Broj prepisanih rečenica	Osijek	1,60	$t=2,42$, $df=118$, $p<0,05$
	Zagreb	1,94	

2.6. Ne postoji statistički značajna razlika u broju pogrešaka u pisanju slova/riječi/rečenica prema tome u kojem gradu učenici žive. Značajnost razlike testirana je t-testom (za broj pogrešaka u pisanju slova $t=1,78$, $df=118$, $p>0,05$; za broj pogrešaka u pisanju riječi $t=0,58$, $df=118$, $p>0,05$). Potvrđena je nul-hipoteza (9. hipoteza).

2.7. a) Postoji pozitivna korelacija između količine prepisanog teksta i ocjene iz Hrvatskog jezika na kraju prvoga razreda. Što je ocjena iz Hrvatskog jezika veća, količina prepisanog teksta je veća. Tablica 8 prikazuje korelacije broja prepisanih slova/riječi/rečenica i ocjene iz Hrvatskog jezika.

Tablica 8

	Ocjena iz Hrvatskog jezika
Broj prepisanih slova	$r = 0,48, p < 0,01$
Broj prepisanih riječi	$r = 0,49, p < 0,01$
Broj prepisanih rečenica	$r = 0,51, p < 0,01$

b) Postoji pozitivna korelacija između količine prepisanog teksta i ocjene općeg uspjeha na kraju prvoga razreda. Što je ocjena općeg uspjeha veća, količina prepisanog teksta je veća. Tablica 9 prikazuje korelacije broja prepisanih slova/riječi/rečenica i ocjene općeg uspjeha.

Tablica 9

	Ocjena općeg uspjeha
Broj prepisanih slova	$r = 0,40, p < 0,01$
Broj prepisanih riječi	$r = 0,41, p < 0,01$
Broj prepisanih rečenica	$r = 0,39, p < 0,01$

2.8. a) Postoji negativna korelacija između broja pogrješaka u pisanju slova/riječi i ocjene iz Hrvatskog jezika na kraju prvoga razreda. Što je ocjena iz Hrvatskog jezika veća, broj pogrješaka u pisanju je manji. Tablica 10 prikazuje korelacije broja pogrješaka u pisanju slova/riječi i ocjene iz Hrvatskog jezika.

Tablica 10

	Ocjena iz Hrvatskog jezika
Broj prepisanih slova	$r = -0,23, p < 0,05$
Broj prepisanih riječi	$r = -0,23, p < 0,05$

b) Postoji negativna korelacija između broja pogrješaka u pisanju slova/riječi i ocjene općeg uspjeha na kraju prvoga razreda. Što je ocjena općeg uspjeha veća, broj pogrješaka u pisanju je manji. Tablica 11 prikazuje korelacije broja pogrješaka u pisanju slova/riječi i ocjene općeg uspjeha.

Tablica 11

	Ocjena općeg uspjeha
Broj prepisanih slova	$r = -0,29, p < 0,01$
Broj prepisanih riječi	$r = -0,21, p < 0,01$

4. Zaključci

Vrijeme potrebno za čitanje teksta

Istraživanje je pokazalo da je učenicima potrebno prosječno 2,5 minute za čitanje teksta od 10 rečenica (95 riječi). Velika standardna devijacija potvrđuje da je proces čitanja sasvim individualan pa valja uzeti u obzir minimalnu vrijednost (neki učenici tekst pročitaju za 37 sekundi) i maksimalnu vrijednost (nekim je učenicima potrebno 14 minuta i 19 sekundi za čitanje teksta). Iz navedenih podataka može se zaključiti da učenje čitanja i pisanja po različitim početnicama nije utjecalo na vrijeme potrebno za čitanje teksta. Također ne postoji razlika s obzirom na spol učenika. Zanimljiv je podatak dobiven ovim istraživanjem koji se odnosi na sociogeografske podatke. Učenicima u Zagrebu bilo je potrebno manje vremena za čitanje teksta (približno 2 minute), nego učenicima u Osijeku (približno 3 minute).

Daljnijim istraživanjima valjalo bi utvrditi uzroke tih pojava kako bi se i standardi vrjednovanja učeničkih postignuća u početnom čitanju mogli adekvatno odrediti.

Rezultati koji pokazuju povezanost uspjeha učenika (ocjene iz Hrvatskog jezika i općeg uspjeha) i vremena potrebnog za čitanje teksta govore da u oba slučaja postoji negativna korelacija, tj. da učenici koji su u istraživanju pročitali tekst u kraćem vremenu imaju bolju ocjenu iz Hrvatskog jezika i općeg uspjeha.

Treba istražiti uzroke i posljedice takve pojave. Ne zna se koliko značenje u ocjeni iz Hrvatskog jezika na kraju prvoga razreda ima vrijeme potrebno za čitanje teksta.

Količina prepisanog teksta

U dijelu istraživanja koje se odnosilo na količinu prepisanog teksta u zadanom vremenu (5 minuta) rezultati su pokazali da učenici na kraju prvoga razreda mogu za 5 minuta prosječno prepisati 79,57 slova, odnosno 19,03 riječi, odnosno 1,78 rečenica poznatoga teksta. I tu su razlike u minimalnim i maksimalnim vrijednostima velike (velika su odstupanja od prosjeka) pa je potrebno istaknuti da neki učenici za 5 minuta prepisu 17 slova, a neki 145, odnosno između 6 i 34 riječi, tj. od 0 do 3 rečenice.

Ovi podatci potvrđuju potrebu za individualizacijom nastave, ali i potrebu za pažljivim postavljanjem standarda u ocjenjivanju, koji se ne bi trebali temeljiti isključivo na prosječnim vrijednostima.

U količini prepisanog teksta statistički značajna razlika pokazala se između dječaka i djevojčica te između zagrebačkih i osječkih učenika. Djevojčice su prepisale više teksta za 5 minuta (84,67 slova/20,28 riječi/1,96 rečenica), nego dječaci (74,95 slova/17,90 riječi/1,62 rečenice). Zagrebački su učenici prepisali

više teksta za 5 minuta nego osječki. Zagrebački su učenici prepisali 85,31 slovo/20,22 riječi/1, 94 rečenice, a osječki 72,78 slova/17,64 riječi/1,60 rečenica.

Količina prepisanog teksta u pozitivnoj je korelaciji s ocjenom iz Hrvatskog jezika i općeg uspjeha, što znači da su učenici ocijenjeni boljom ocjenom prepisali više teksta, odnosno da bolji učenici brže pišu.

Pogrješke u prepisivanju teksta

Pogrješke u prepisivanju teksta nisu različite s obzirom na spol učenika, grad u kojem žive niti početnicu po kojoj uče. Učenici prepisujući tekst prosječno griješe u pisanju 1,33 slova, odnosno 1,07 riječi. Raspon slova i riječi u kojima učenici griješe u prepisivanju je od 0 do 7.

Broj pogrješaka u prepisivanju u negativnoj je korelaciji s ocjenom iz Hrvatskog jezika i općeg uspjeha, što znači da su učenici s boljim ocjenama imali manje pogrješaka u prepisivanju, što se prirodno očekuje.

Istraživanje je pokazalo da različiti udžbenici ne utječu bitno na uspjeh učenika u početnom čitanju i pisanju. Značajna razlika s obzirom na spol učenika uočena je samo u količini prepisanog teksta, tj. djevojčice su u zadanom vremenu uspjele prepisati nešto više teksta, nego dječaci. Ovaj bi problem svakako trebalo pomnije istražiti.

Statistički značajne razlike postignuća u čitanju i pisanju uočene su s obzirom na sredinu u kojoj učenici žive – učenici u Zagrebu u kraćem su vremenu pročitali tekst i prepisali su više teksta u zadanom vremenu, nego učenici u Osijeku.

Valja istražiti kako su sociogeografske karakteristike učenika povezane s trajanjem čitanja teksta i količinom prepisanog teksta. Daljnja istraživanja valja usmjeriti i na analize stavova učitelja o važnosti istraživanih zavisnih varijabli u ocjenjivanju učenika, tj. koliko važnima za uspjeh u Hrvatskom jeziku i opći uspjeh učenika smatraju trajanje čitanja teksta, količinu prepisanog teksta u zadanom vremenu i broj pogrješaka u prepisivanju.

PRILOZI

Prilog 1 – PODATCI O UČENIKU

Ime i prezime učenice/učenika: _____

Dob: 6 god. 6,5 god. 7 god. 7,5 god. (_____ upišite ako je neka druga dob)

Ponavljač/ponavljačica: NE DA

Naobrazba majke: VSS VŠS SSS NSS

Naobrazba oca: VSS VŠS SSS NSS

Starija braća: 1 2 3 više

1. Vještina čitanja:

samostalno čita riječi i kraće rečenice
ščitava, potrebna mu je pomoć u dekodiranju slova, ne može samostalno pročitati riječi ili rečenicu
ne čita, nije svladao glasovnu analizu i sintezu

2. Vještina pisanja:

samostalno piše riječi i kraće rečenice
nesiguran u pisanju, griješi u pisanju slova i povezivanju slova u riječi

3. Urednost u pisanju:

uredan – rukopis je čitak, pravilno oblikuje slova i piše u crtovlju
neuredan – rukopis je nečitak/ teško čitak, nepravilno oblikuje slova i ne piše u crtovlju (ne poštuje zadano crtovlje)

4. Urednost i marljivost:

uredno, točno i redovito izvršava zadatke
redovito izvršava zadatke
neredovito i neuredno izvršava zadatke

5. Ocjena iz Hrvatskog jezika na kraju 1. razreda:

izvrstan vrlo dobar dobar dovoljan nedovoljan

6. Opći uspjeh na kraju 1. razreda:

izvrstan vrlo dobar dobar dovoljan nedovoljan

7. Mišljenje učitelja o vizualnoj darovitosti učenika:

Brzo pamti izgled slova, samostalno i pravilno piše slovo

Teže pamti izgled slova, dugo uvježbava pravilno pisanje slova.

Prilog 2 – REZULTATI TESTA ČITANJA

(popunjava učiteljica/učitelj)

Nadnevak:

Trajanje čitanja: **min s**

Tečnost čitanja: izvrsno dobro loše

Točno je odgovorio na ova pitanja (zaokružite redni broj pitanja na koja je učenik točno odgovorio) : 1., 2., 3.

Napomena:

Učenica/učenik čita pripremljeni tekst na glas.

Učiteljica/učitelj mjeri vrijeme potrebno za čitanje teksta.

Prilog 3 – REZULTATI TESTA PISANJA

(popunjava učiteljica/učitelj)

Nadnevak:

Trajanje pisanja: **5 min**

Broj prepisanih slova: _____

Broj prepisanih riječi: _____

Broj prepisanih rečenica: _____

Naslov je prepisan. DA NE

Broj pogrešno napisanih slova: _____

Broj pogrešno napisanih riječi: _____

Urednost pisanja: uredno neuredno

Učenici prepisuju pripremljeni tekst.

Učiteljica/učitelj zaustavlja aktivnost nakon 5 minuta.

Prilog 4 – UPUTA UČITELJICI/UČITELJU

Molimo Vas, ispunite ove podatke i listić priložite zajedno s listićima na kojima su podatci o učenicama/učenicima.

Osnovna škola: _____

Učiteljica/učitelj: _____

Razredni odjel: _____

Ukupan broj djece u razrednom odjelu: _____

Ukupan broj učenika: _____

Ukupan broj učenica: _____

Udžbenik (početnica): _____

(autori, naslov, izdavač, godina izdanja)

U listovima s podacima o učeniku potrebno je u svakom pitanju označiti kvadratić pokraj opisa koji najbolje odgovara učenici/učeniku koju/kojega testirate.

Kako biste se lakše opredijelili za ponuđene kategorije u nekim pitanjima, ovdje se nalazi kratki opis:

TEST ČITANJA

Test čitanja izvodi se sa svakim učenikom posebno. Tekst *Kamen* nalazi se na kraju ove upute. Tekst čita na glas. Učiteljica/učitelj mjeri vrijeme koje je potrebno da učenica/učenik pročita cijeli tekst. Dijete ne treba znati da se mjeri vrijeme čitanja, jer bi ga to ometalo, a rezultati ne bi bili pouzdani.

Učenika se ne ispravlja tijekom čitanja. Pogrešno pročitane riječi učiteljica/učitelj podvlači na svom primjerku teksta.

Nakon čitanja teksta učenik samostalno odgovara na pitanja za razumijevanje teksta, koja se nalaze na istom papiru na kojem je i tekst.

TEST PISANJA

Izvodi se kad je sa svim učenicima proveden test čitanja i kad su svi upoznati s tekstom. Može im se unaprijed reći da je to tekst koji su već čitali.

Učenici prepisuju zadani tekst na list papira iz bilježnice, na koji su se prethodno potpisali. (nemaju svi isto crtovlje pa neka pišu kako su navikli). Učenicima podijelite listove na kojima je tekst. Svi učenici trebaju istovremeno vidjeti tekst i početi prepisivati. Pišu običnom grafitnom olovkom. Brisanje je dozvoljeno. Dajte znak svim učenicima za početak pisanja. Mjerite štopericom vrijeme i nakon točno 5 minuta svi učenici trebaju prestati pisati. Radove učenika uložite u mape.

Na prepisanom tekstu treba izbrojiti napisana slova, riječi i rečenice. Broje se slova i riječi u naslovu, ali se naslov ne broji kao rečenica. Brojenje će Vam olakšati oznake na tekstu. Na posebnom primjerku teksta (za učiteljicu/učitelja) izbrojena su slova, riječi i rečenice pa ćete usporedbom lakše odrediti broj.

Broj prepisanih slova:

Ako su zadnja napisana slova *dž*, *lj* i *nj* broje se samo ako su napisana oba znaka. Broje se slova *č*, *ć*, *ž*, *š* napisana bez kvačice, ili s nejasnom kvačicom, ali se označavaju kao pogrješno napisana slova.

Broj pogrješno napisanih slova:

Sva slova koja se ne mogu pročitati ili su pogrješno napisana (zamijenjeno nekim drugim slovom, naopako okrenuto slovo i sl.) broje se kao napisana, ali se računaju kao pogrješno napisana slova.

Pogrješno napisane riječi:

Pogrješkom u pisanju riječi smatrat će se: ako je dijete napisalo neku drugu riječ umjesto zadane i ako je pravopisno pogrješno napisana (u 1. razredu se pravopisnom pogrješkom smatra: početak rečenice napisan malim slovom, ime napisano malim slovom).

Ako zadnju pisanu riječ dijete nije dovršilo, ta se riječ ne ubraja u napisane riječi, ali se broje napisana slova.

Broj prepisanih rečenica:

Zadnjom napisanom rečenicom smatra se ona koja je zadnja dovršena (ima na kraju rečenični znak). U zadnjoj nedovršenoj rečenici broje se slova i riječi.

Prilog 5 – TEKST

Kamen

Na kamen se može sjesti kad si umoran. Zgodno je leći na veliki, ravni kamen pokraj mora. Ako si spretan, možeš preskakati kamenje. Kamen možeš nositi u džepu, samo pazi da ga mama ne pronađe. Kamen s rupom može ti poslužiti kao privjesak obješen na lijepu vrpцу oko vrata.

Kamenčice možeš bacati tako da skaču po morskoj površini kao žabice. Kamen može biti opasan udariš li ga nogom. Kamen je opasan i ako ga šalješ praćkom, jer može završiti u nečijem prozoru. Može pogoditi i pticu u letu. A što bi nebo bez ptica?

Literatura

1. Babić, S., Finka, B., Moguš, M. (2004); Hrvatski pravopis. Zagreb: Školska knjiga.
2. Bežen, A. (2005); Standardi u početnom pisanju. U: *Metodika* br. 11, Vol. 6, 2/2005. Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
3. Bežen, A. (2006); Metodički pristup početnom čitanju i pisanju na hrvatskom jeziku. Zagreb: Profil.
4. Cohen, L., Manion, L., Morrison, K. (2007); Metode istraživanja u obrazovanju. Zagreb, Naklada Slap.
5. Čudina – Obradović, M. (2003); Igram do čitanja. Zagreb: Školska knjiga.
6. Čudina – Obradović, M. (2004); Kad kraljevna piše kraljeviću. Zagreb: Pučko otvoreno učilište Korak po korak.
7. Kuharić, V. (2005); Likovna osnova za učenje velikih i malih tiskanih i pisanih slova u prvom razredu osnovne škole. U: *Metodika* br. 11, Vol. 6, 2/2005. Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
8. Petz, B. (2004); Osnovne statističke metode za nematematičare. Zagreb, Naklada Slap.
9. Reberski, S. (2005); Osnovni pojmovi pisma i pisanja. U: *Metodika* br. 11, Vol. 6, 2/2005. Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
10. Vitez, I. (2005); Od slikopisa do rukopisa. U: *Metodika* br. 11, Vol. 6, 2/2005. Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

QUANTITATIVE INDICATORS OF ACHIEVEMENT IN READING AND WRITING AT THE END OF THE FIRST GRADE

Summary – Research within the framework of the project Language-artistic standards in initial reading and writing in the Croatian language, has shown how much time students need to read a text of 10 sentences and title (95 words / 416 letters /430 symbols) and how much text, which they have read before, they can copy in five minutes at the end of first grade of primary school.

Participants in the research were pupils attending three first grades in Zagreb and three first grades of primary schools in Osijek.

The sample consisted of 120 pupils, of which there were 63 boys and 57 girls. In the two cities, three schools were chosen since the three of them use different beginner readers. One grade from each school was chosen.

Research was carried out by teachers in the selected classrooms in June 2008 by means of a prepared instrument and guidelines. The teacher filled in the questionnaire for each pupil, where basic data was obtained. This data was used in further research as independent variables (gender, town, initial reader). After that the “reading test” and “writing test” were enforced.

The significance of the difference in the length of reading, amount of text copied and the number of errors in copying between boys and girls, pupils from Zagreb and Osijek and pupils studying from different initial readers was tested. The length of reading and amount of text copied with errors in copying was correlated with the final grades from the subject Croatian language. The results of the research could be added to the development of methods and procedures in initial reading and writing.

Key words: length of reading, amount of text copied, number of errors in copying, first grade of primary school

